

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa handlowa : ELITE 350HS

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowanie substancji/mieszaniny : Powłoki transparentne

Zastosowania odradzane : Produkt przeznaczony wyłącznie do stosowania w instalacjach przemysłowych lub w działalności zawodowej.

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Dystrybutor : CARSYSTEM-WCHÓD
Al. Niepodległości 7b
23-210 Kraśnik

Numer telefonu : (81) 825 44 96

Telefaks : (81) 825 44 92

Adres e-mail osoby odpowiedzialnej za SDS : car@pro.onet.pl

1.4 Numer telefonu alarmowego

112

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja (ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1272/2008)

Substancje ciekłe łatwopalne, Kategoria 3 H226: Łatwopalna ciecz i pary.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe, Kategoria 3, Centralny układ nerwowy H336: Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.

Przewlekła toksyczność dla środowiska wodnego, Kategoria 3 H412: Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Klasyfikacja (67/548/EWG, 1999/45/WE)

Produkt łatwopalny R10: Produkt łatwopalny.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Produkt szkodliwy	R20: Działa szkodliwie przez drogi oddechowe. R66: Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry.
Produkt niebezpieczny dla środowiska	R52/53: Działa szkodliwie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

2.2 Elementy oznakowania

Oznakowanie (ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1272/2008)

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia	:		
Hasło ostrzegawcze	:	Uwaga	
Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia	:	H226 H336 H412	Łatwopalna ciecz i pary. Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy. Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
Uzupełniające zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia	:	EUH066	Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry.
Zwroty wskazujące środki ostrożności	:	Zapobieganie: P210 P260 P260 Reagowanie: P303 + P361 + P353 P370 + P378 Magazynowanie: P403 Usuwanie: P501	Przechowywać z dala od źródeł ciepła/iskrzenia/otwartego ognia/gorących powierzchni. Palenie wzbronione. Nie wdychać par. Nie wdychać rozpylonej cieczy. W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ (lub z włosami): Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież. Spłukać skórę pod strumieniem wody/prysznicem. W przypadku pożaru: Użyć suchy piasek, suche proszki gaśnicze lub pianę alkoholoodporną do gaszenia. Przechowywać w dobrze wentylowanym miejscu. Zawartość/ pojemnik usuwać do autoryzowanego zakładu utylizacji odpadów.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Niebezpieczne składniki muszą być wymienione na etykiecie:

octan n-butylu

Dodatkowe oznakowanie:

EUH208 Może powodować wystąpienie reakcji alergicznej.

Zawiera: Bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate i Bis(hydroxiphenylbenzotriazole) derivative i Hydroxiphenylbenzotriazole derivative

2.3 Inne zagrożenia

Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników uważanych albo za trwałe, podlegające bioakumulacji i toksyczne, albo bardzo trwałe i podlegające bardzo silnej bioakumulacji (vPvB) na poziomie 0,1% bądź powyżej.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2 Mieszaniny

Typ związku : Farba

Składniki niebezpieczne

Nazwa Chemiczna	Nr CAS Nr WE Numer rejestracji	Klasyfikacja (67/548/EWG)	Klasyfikacja (ROZPORZĄDZEN IE (WE) NR 1272/2008)	Stężenie (%)
octan n-butylu	123-86-4 204-658-1 01- 2119485493-29	R10 R66 R67	Flam. Liq.3; H226 STOT SE3; H336	>= 20 - < 30
ksylen (mieszanina izomerów)	1330-20-7 215-535-7 01- 2119488216-32	R10 Xn; R20/21 Xi; R38	Flam. Liq.3; H226 Acute Tox.4; H332 Acute Tox.4; H312 Skin Irrit.2; H315 Eye Irrit.2; H319 STOT SE3; H335 STOT RE2; H373 Asp. Tox.1; H304	>= 5 - < 10
ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego	112-07-2 203-933-3 01- 2119475112-47	Xn; R20/21	Acute Tox.4; H332 Acute Tox.4; H312	>= 1 - < 10
etylobenzen	100-41-4 202-849-4	F; R11 Xn; R20	Flam. Liq.2; H225 Acute Tox.4; H332 STOT RE2; H373 Asp. Tox.1; H304	>= 1 - < 10
Bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate	41556-26-7 255-437-1 01-	Xi; R43 N; R50/53	Skin Sens.1; H317 Aquatic Acute1; H400	>= 0,25 - < 1

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

	2119491304-40		Aquatic Chronic1; H410	
Bis(hydroxyphenylbenzo triazole) derivative	104810-48-2 400-830-7	Xi; R43 N; R51/53	Skin Sens.1; H317 Aquatic Chronic2; H411	>= 0,25 - < 1
Hydroxyphenylbenzotriazole derivative	104810-47-1	Xi; R43 N; R51/53	Skin Sens.1; H317 Aquatic Chronic2; H411	>= 0,25 - < 1
Solwent nafta (ropa naftowa), lekka zawierająca węglowodory aromatyczne	64742-95-6 265-199-0 01- 2119455851-35	Xn; R65 Xi; R37 N; R51/53 R10 R66 R67	Flam. Liq.3; H226 Asp. Tox.1; H304 STOT SE3; H335, H336 Aquatic Chronic2; H411	>= 0,1 - < 0,25
Methyl 12266-pentamethyl-4-piperidynyl sebacate	82919-37-7 280-060-4	Xi; R43 N; R50/53	Skin Sens.1; H317 Aquatic Chronic1; H400 Aquatic Chronic1; H410	>= 0,1 - < 0,25
Substancje o granicy narażenia zawodowego na stanowisku pracy :				
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	108-65-6 203-603-9 01- 2119475791-29	R10	Flam. Liq.3; H226	>= 10 - < 20

Wyjaśnienia skrótów znajdują się w sekcji 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1 Opis środków pierwszej pomocy

- Porady ogólne : Usunąć z zagrożonej strefy.
Zasięgnąć porady medycznej.
Przedstawić lekarzowi dołączoną Kartę Charakterystyki Substancji Niebezpiecznej.
- W przypadku wdychania : Wyprowadzić poszkodowanego na świeże powietrze.
Zasięgnąć porady lekarza po istotnym narażeniu.
- W przypadku kontaktu ze skórą : Natychmiast zdjąć skażone obuwie i ubranie.
Zmyć mydłem i dużą ilością wody.
Jeśli objawy utrzymują się, wezwać lekarza.
- W przypadku kontaktu z oczami : Zapobiegawczo przemyć oczy wodą.
Usunąć szkła (szkło) kontaktowe.
Zabezpieczyć nieuszkodzone oko.
W trakcie przemywania należy szeroko otwierać oczy.
Jeśli podrażnienie oczu utrzymuje się, skonsultować się ze specjalistą.
- W przypadku połknięcia : Przemyć usta wodą i następnie wypić dużą ilość wody.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

NIE prowokować wymiotów.
Nie podawać mleka lub napoju alkoholowego.
Nieprzytomnej osobie nigdy nie podawać nic doustnie.
Uzyskać pomoc lekarską.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Objawy : Wdychanie może wywołać następujące objawy:
Ból głowy
Zawroty głowy
Znużenie
Osłabienie
Kontakt ze skórą może wywołać następujące objawy:
Zaczerwienienie
Ból
Połknięcie może wywołać następujące objawy:
Ból brzucha
Mdłości
Wymioty
Mdłości

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z uszkodzonym

Leczenie : Brak dostępnej informacji.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1 Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze : Piana odporna na alkohole
Suche proszki gaśnicze

Niewłaściwe środki gaśnicze : Silny strumień wody

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Specyficzne zagrożenia w czasie zwalczania pożaru : Nie używać zwartego strumienia wody, ponieważ może rozproszyć i rozprzestrzenić ogień.

Niebezpieczne produkty spalania : Niebezpieczne produkty spalania nie są znane

5.3 Informacje dla straży pożarnej

Specjalny sprzęt ochronny dla strażaków : W razie pożaru, założyć aparat oddechowy z zamkniętym obiegiem powietrza.

Dalsze informacje : Zebrać oddzielnie zanieczyszczoną wodę gaśniczą. Nie można jej usuwać do kanalizacji.
Pozostałości po pożarze i zanieczyszczona woda gaśnicza muszą być usunięte zgodnie z lokalnymi przepisami.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Ze względów bezpieczeństwa w przypadku pożaru pojemniki powinny być przechowywane w oddzielnych pomieszczeniach.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Indywidualne środki ostrożności : Użyć środków ochrony osobistej.
Zapewnić wystarczającą wentylację.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska : Starać się, aby nie dopuścić do przedostania się materiału do sieci wodnej lub kanalizacji.
W przypadku skażenia produktem rzek, jezior lub ścieków powiadomić odpowiednie władze.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Metody oczyszczania : Wchłonąć w obojętny materiał absorpcyjny (np. Piasek, żel krzemionkowy, pochłaniacz kwasów, pochłaniacz uniwersalny, trociny).
Przechować w odpowiednich, zamkniętych pojemnikach do czasu usunięcia.

6.4 Odniesienia do innych sekcji

For contact information in case of emergency, see section 1. For information on safe handling, see section 7. For exposure controls and personal protection measures, see section 8. For subsequent waste disposal, follow the recommendations in section 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Wskazówki dotyczące bezpiecznego postępowania się : Unikać przekraczania dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy (patrz w sekcji 8).
Środki ochrony osobistej: patrz w sekcji 8.
Nie jeść i nie pić oraz nie palić tytoniu w miejscu stosowania.
Zapewnić wystarczającą ilość powietrza i/lub wentylację w miejscu pracy.
Usunąć wodę z przemycia zgodnie z lokalnymi i krajowymi przepisami.

Wytyczne ochrony przeciwpożarowej : Unikać tworzenia się aerozolu. Nie przechowywać w pobliżu źródeł zapłonu - nie palić tytoniu. Zapewnić środki dla uniknięcia gromadzenia się ładunku elektrostatycznego.

Środki higieny : Stosować zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie jeść i nie pić podczas stosowania produktu. Nie

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

palić tytoniu podczas stosowania produktu. Myć ręce przed posiłkami i po zakończeniu pracy.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności

- Wymagania względem pomieszczeń i pojemników magazynowych : Nie palić. Przechowywać w dobrze wentylowanym miejscu.
- Okres przechowywania : 12 Meses
- Inne informacje : Brak rozkładu w przypadku przechowywania i stosowania zgodnie z zaleceniami.

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

- Specyficzne zastosowania : Nie przewidziano żadnych specjalnych zaleceń dotyczących stosowania niniejszego produktu poza powyżej opisanymi.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Granice narażenia zawodowego

Składniki	Nr CAS	Typ wartości (Droga narażenia)	Parametry dotyczące kontroli	Podstawa
octan n-butyli	123-86-4	NDS	200 mg/m ³	PL NDS
octan n-butyli	123-86-4	NDSch	950 mg/m ³	PL NDS
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	108-65-6	TWA	50 ppm 275 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	108-65-6	STEL	100 ppm 550 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	108-65-6	NDS	260 mg/m ³	PL NDS
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	108-65-6	NDSch	520 mg/m ³	PL NDS
ksylen (mieszanina izomerów)	1330-20-7	NDS	100 mg/m ³	PL NDS
ksylen (mieszanina	1330-20-7	TWA	50 ppm	2000/39/EC

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

izomerów)			221 mg/m ³	
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ksylen (mieszanina izomerów)	1330-20-7	STEL	100 ppm 442 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego	112-07-2	TWA	20 ppm 133 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego	112-07-2	STEL	50 ppm 333 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego	112-07-2	NDS	100 mg/m ³	PL NDS
ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego	112-07-2	NDSch	300 mg/m ³	PL NDS
etylobenzen	100-41-4	TWA	100 ppm 442 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
etylobenzen	100-41-4	STEL	200 ppm 884 mg/m ³	2000/39/EC
Dalsze informacje	Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznej absorpcji poprzez skórę, Indykatywny			
etylobenzen	100-41-4	NDS	200 mg/m ³	PL NDS
etylobenzen	100-41-4	NDSch	400 mg/m ³	PL NDS

Pochodny niepowodujący efektów poziom (DNEL) zgodnie z Rozporządzeniem WE 1907/2006:

- octan n-butyli : Zaprzestać używania: Pracownicy
Droga narażenia: Wdychanie
Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe
Wartość: 480 mg/m³
- dimetylobenzen - mieszanina izomerów : Zaprzestać używania: Pracownicy
Droga narażenia: Wdychanie
Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe
Wartość: 77 mg/m³
- ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego : Zaprzestać używania: Pracownicy
Droga narażenia: Wdychanie
Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

etylobenzen	: Wartość: 133 mg/m ³ : Zaprzestać używania: Pracownicy Droga narażenia: Wdychanie Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe Wartość: 77 mg/m ³
Nafta o niskiej temperaturze wrzenia – nieokreślona	: Zaprzestać używania: Pracownicy Droga narażenia: Wdychanie Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe Wartość: 608 mg/m ³
ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego	: Zaprzestać używania: Pracownicy Droga narażenia: Wdychanie Potencjalne skutki zdrowotne: Długotrwałe - skutki układowe Wartość: 275 mg/m ³

8.2 Kontrola narażenia

Środki ochrony indywidualnej.

Ochrona oczu	: Butelka z czystą wodą do przemywania oczu Szczelne gogle
Ochrona rąk	
Uwagi	: Rękawice odporne na rozpuszczalniki Wybrane rękawice ochronne muszą spełniać specyfikację dyrektywy 89/686/EWG i normy pochodnej EN 374. Przed zdjęciem rękawic umyć je wodą z mydłem.
Ochrona skóry i ciała	: ubranie nieprzepuszczalne Dostosować rodzaj ochrony ciała do ilości i stężenia substancji niebezpiecznych w miejscu pracy.
Ochrona dróg oddechowych	: W razie tworzenia się par stosować respirator z odpowiednim filtrem.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Wygląd	: ciecz
Barwa	: bezbarwny
Zapach	: charakterystyczny
pH	: Nie dotyczy
Temperatura topnienia/zakres temperatur topnienia	: Nie dotyczy
Temperatura wrzenia/Zakres temperatur wrzenia	: 126,3 °C (7,6 hPa)

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Temperatura zapłonu	: 29 °C Metoda: ISO 1523, zamknięty tygiel Setaflash
Górna granica wybuchowości	: 8,1 %(v) (25 °C)
Dolna granica wybuchowości	: 1,4 %(v) (25 °C)
Prężność par	: 6,8 hPa (20 °C) 45 hPa (50 °C)
Gęstość	: 0,995 g/cm ³ (20 °C) Metoda: ISO 2811-1
Rozpuszczalność Rozpuszczalność w wodzie	: niemieszający się
Temperatura samozapłonu	: 368 °C
Lepkość Lepkość kinematyczna	: > 20,5 mm ² /s (40 °C)
Właściwości utleniające	: Brak dostępnych danych

9.2 Inne informacje

Brak dostępnych danych

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1 Reaktywność

Trwały podczas przechowywania w zalecanych warunkach.

10.2 Stabilność chemiczna

Brak rozkładu w przypadku przechowywania i stosowania zgodnie z zaleceniami.

10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Niebezpieczne reakcje : Brak rozkładu w przypadku stosowania zgodnie z zaleceniami.

Pary mogą tworzyć z powietrzem mieszaninę wybuchową.

10.4 Warunki, których należy unikać

Warunki, których należy : Ciepło, ogień i iskry.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

unikać

10.5 Materiały niezgodne

Czynniki, których należy unikać : Utleniacze
Silne kwasy i silne zasady

10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu

Niebezpieczne produkty rozkładu : Tlenek węgla

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Toksyczność ostra

Wyrób:

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : Oszacowana toksyczność ostra : > 20 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Atmosfera badawcza: para
Metoda: Metoda obliczeniowa

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : Oszacowana toksyczność ostra : > 2.000 mg/kg
Metoda: Metoda obliczeniowa

Składniki:

octan n-butylu:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 10.768 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : LC50 (Szczur): 23,4 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 403 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : LD50 (Królik): 17.600 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

ksylen (mieszanina izomerów):

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 4.300 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : LC50 (Szczur): 22,08 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 403 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : Oszacowana toksyczność ostra : 1.100 mg/kg
Metoda: Oszacowana wartość punktowa przekształconej toksyczności ostrej

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 1.880 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : LC50 (Szczur): 20 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 403 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : Oszacowana toksyczność ostra : 1.100 mg/kg
Metoda: Oszacowana wartość punktowa przekształconej toksyczności ostrej

etylobenzen:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 3.500 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : LC50 (Szczur): 17,4 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 403 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : LD50 (Królik): 15.400 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

Bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 2.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : LD50 (Szczur): 2.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

Bis(hydroxyphenylbenzotriazole) derivative:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 2.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Hydroxyphenylbenzotriazole derivative:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 2.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Solwent nafta (ropa naftowa), lekka zawierająca węglowodory aromatyczne:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 3.592 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe : LC50 (Szczur): > 20 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę : LD50 (Królik): 3.160 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

Methyl 12266-pentamethyl-4-piperidynyl sebacate:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa : LD50 doustnie (Szczur): 2.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - po : LD50 (Szczur): 2.000 mg/kg

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

naniesieniu na skórę   Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego:

Toksyczność ostra - droga pokarmowa   : LD50 doustnie (Szczur): 8.532 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 401 OECD

Toksyczność ostra - przez drogi oddechowe   : LC50 (Szczur): 35,7 mg/l
Czas ekspozycji: 4 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 403 OECD

Toksyczność ostra - po naniesieniu na skórę   : LD50 (Szczur): 5.000 mg/kg
Metoda: Dyrektywa ds. testów 402 OECD

Działanie żrące/drażniące na skórę

Wyrób:

Uwagi: Może powodować podrażnienie skóry u osób podatnych.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy

Wyrób:

Uwagi: Zgodnie z kryteriami klasyfikującymi Unii Europejskiej produkt nie jest uznawany za drażniący oczy.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę

Wyrób:

Uwagi: W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze

Wyrób:

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze- Ocena   : W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Rakotwórczość

Wyrób:

Rakotwórczość - Ocena   : W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Szkodliwe działanie na rozrodczość

Wyrób:

Szkodliwe działanie na rozrodczość - Ocena   : W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie jednorazowe

Wyrób:

Narażone organy: Centralny układ nerwowy

Ocena: Substancja lub mieszanina została sklasyfikowana jako działająca toksycznie na narządy docelowe, jednorazowe narażenie, kategoria 3 ze skutkami narkotycznymi.

Działanie toksyczne na narządy docelowe - narażenie powtarzane

Wyrób:

Uwagi: W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Toksyczność przy wdychaniu

Wyrób:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Dalsze informacje

Wyrób:

Uwagi: Rozpuszczalniki mogą wysuszać skórę.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Składniki:

octan n-butylu:

Toksyczność dla ryb	: LC50 (Ryby): 18 mg/l Czas ekspozycji: 96 h Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych	: EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 32 mg/l Czas ekspozycji: 48 h Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób
Toksyczność dla alg	: EC50 (Algae): 675 mg/l Czas ekspozycji: 72 h Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

ksylen (mieszanina izomerów):

Toksyczność dla ryb	: LC50 (Ryby): 14 mg/l Czas ekspozycji: 96 h Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych	: EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 16 mg/l Czas ekspozycji: 48 h Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

ester 2-butoksyetylowy kwasu octowego:

- Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 28 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
- Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 37 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób
- Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 1.570 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

etylobenzen:

- Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 12 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
- Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 1,8 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób
- Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 33 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

Bis(1,2,2,6,6-pentamethyl-4-piperidyl) sebacate:

- Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 0,97 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
- Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 20 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób

Bis(hydroxyphenylbenzotriazole) derivative:

- Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 2,8 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD
- Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 3,8 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób
- Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 9 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

Hydroxyphenylbenzotriazole derivative:

- Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 2,8 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 3,8 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h

Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 5.540 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

Solwent nafta (ropa naftowa), lekka zawierająca węglowodory aromatyczne:

Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 9,2 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD

Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 3,2 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób

Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 2,9 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

Metyl 12266-pentametyl-4-piperydynyl sebacate:

Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 0,97 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD

Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 20 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób

ester 2-metoksypropylowy kwasu octowego:

Toksyczność dla ryb : LC50 (Ryby): 100 mg/l
Czas ekspozycji: 96 h
Metoda: Dyrektywa ds. testów 203 OECD

Toksyczność dla dafnii i innych bezkręgowców wodnych : EC50 (Daphnia (Rozwielitka)): 408 mg/l
Czas ekspozycji: 48 h
Metoda: Wytyczne OECD 202 w sprawie prób

Toksyczność dla alg : EC50 (Algae): 1.000 mg/l
Czas ekspozycji: 72 h
Metoda: Wytyczne OECD 201 w sprawie prób

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak dostępnych danych

12.3 Zdolność do bioakumulacji

Brak dostępnych danych

12.4 Mobilność w glebie

Brak dostępnych danych

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Wyrób:

Ocena : Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników uważanych albo za trwałe, podlegające bioakumulacji i toksyczne, albo bardzo trwałe i podlegające bardzo silnej bioakumulacji (vPvB) na poziomie 0,1% bądź powyżej.

12.6 Inne szkodliwe skutki działania

Wyrób:

Obieg i przeznaczenie w środowisku : Brak dostępnych danych

Dodatkowe informacje ekologiczne : Zagrożenie środowiska nie może być wykluczone w przypadku nieprofesjonalnego posługiwania się lub usuwania., Działa szkodliwie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Wyrób : Produkt nie powinien przedostawać się do sieci wodnej lub kanalizacyjnej oraz gleby.
Nie zanieczyszczać stawów, dróg wodnych lub kanałów produktem ani zużytymi opakowaniami.
Przekazać zbędne i nie nadające się do regeneracji roztwory ustalonymu przetwórcy odpadów.

Zanieczyszczone opakowanie : Opróżnić z pozostałych resztek.
Usunąć jak nieużywany produkt.
Nie używać ponownie pustych pojemników.
Nie spalać i nie ciąć palnikiem pustych beczek.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

14.1 Numer UN (numer ONZ)

ADR : UN 1263

IMDG : UN 1263

IATA : UN 1263

14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN

ADR : FARBA

IMDG : PAINT

IATA : Paint

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

ADR	:	3
IMDG	:	3
IATA	:	3

14.4 Grupa Pakowania

ADR		
Grupa Pakowania	:	III
Kod klasyfikacyjny	:	F1
Nr. rozpoznawczy zagrożenia	:	33
Etykiety	:	3
IMDG		
Grupa Pakowania	:	III
Etykiety	:	3
EmS Kod	:	F-E, <u>S-E</u>
IATA		
Instrukcja pakowania (transport lotniczy towarowy)	:	366
Instrukcja opakowania (LQ)	:	Y344
Grupa Pakowania	:	III
Etykiety	:	Flammable Liquids

14.5 Zagrożenia dla środowiska

ADR		
Niebezpieczny dla środowiska	:	nie
IMDG		
Substancja mogąca spowodować zanieczyszczenie morza	:	nie

14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Nie dotyczy

14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC

Nie ma zastosowania do produktu w stanie takim, w jakim dostarczono.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszaniny

Lotne związki organiczne	:	480 g/l
Dyrektywa 2004/42/WE	:	Wykończenia specjalne (840 g/l)
Inne przepisy	:	Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

ich mieszaninach (Dz. U. nr 63 poz. 322).
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej seria L nr 353 z 31.12.2008).
Rozporządzenie Komisji (WE) NR 790/2009 z dnia 10 sierpnia 2009 r. dostosowujące do postępu naukowo-technicznego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej seria L nr 235 z 5.09.2009).
Rozporządzenie (WE) 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej seria L nr 396 z 30.12.2006, z późniejszymi zmianami).
Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 133 z 31.05.2010).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.U. z 2012 r. poz. 1018)..
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. nr 259, poz. 2173).
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U nr 217, poz. 1833 z późn. zm.).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. nr 33, poz. 166).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. z 2005 r. nr 11, poz. 86 z późn. zm.).
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z późn. zm.).
Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. nr 63, poz. 638 z późn. zm.).
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. nr 112, poz. 1206).

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów (Dz. U. nr 37, poz. 339 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. nr 227, poz. 1367).

Oświadczenie Rządowe z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. nr 178, poz. 1481).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz. U. z 2012, poz. 445).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 czerwca 2012 r. w sprawie kategorii substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych, których opakowania wyposaża się w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci i wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie (Dz. U. z 2012, poz. 688).

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Nie dotyczy

SEKCJA 16: Inne informacje

Pełny tekst Zwrotów R

R10	Produkt łatwopalny.
R11	Produkt wysoce łatwopalny.
R20	Działa szkodliwie przez drogi oddechowe.
R20/21	Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.
R37	Działa drażniąco na drogi oddechowe.
R38	Działa drażniąco na skórę.
R43	Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.
R50/53	Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.
R51/53	Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.
R65	Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia.
R66	Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pęknięcie skóry.
R67	Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

Pełny tekst Zwrotów H

H225	Wysoce łatwopalna ciecz i pary.
H226	Łatwopalna ciecz i pary.
H304	Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.
H312	Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą.
H315	Działa drażniąco na skórę.

ELITE 350HS

Wersja 1.0

Numer Karty: H51891

Aktualizacja: 13.08.2015

H317	Może powodować reakcję alergiczną skóry.
H319	Działa drażniąco na oczy.
H332	Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
H335	Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.
H336	Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.
H373	Może powodować uszkodzenie narządów poprzez długotrwałe lub wielokrotne narażenie drogą oddechową.
H400	Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne.
H410	Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.
H411	Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Dalsze informacje

Informacja zawarta w Karcie Charakterystyki Niebezpiecznej Substancji Chemicznej jest zgodna z poziomem naszej wiedzy, informacji i stanu wiedzy na dzień publikacji. Podana informacja opracowana została jedynie jako wskazówka dla bezpiecznego operowania, używania, przetwarzania, magazynowania, transportu, usuwania i na wypadek uwolnienia i nie powinna być traktowana jako gwarancja lub specyfikacja jakościowa. Informacja dotyczy jedynie szczególnych zastosowań materiału i może nie być ważna dla tego materiału użytego w połączeniu z innymi materiałami lub w innym procesie, chyba, że jest to wymienione w tekście.